

2018-003

Archeologienota Evergem Schoonstraat 242

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

30-1-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Evergem Schoonstraat 242 (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen 1000m² of meer bedragen, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is 12 820m² groot en gelegen ten noorden van de Schoonstraat in Evergem. Het terrein is min of meer rechthoekig en noordwest-zuidoost georiënteerd. De noordelijke helft is in gebruik als weide, het zuidelijke deel is bebouwd en verhard. De bebouwing bestaat aan de westelijke zijde uit een groot tuincentrum met achterliggende loodsen en magazijnen. Tussen de loodsen en de achterliggende weide is een grasveld met daarop enkele stallen aanwezig. In de zuidoostelijke hoek is een woning met aanhorigheden, een garage en een tuintje aanwezig. Aan de straatzijde is een met asfalt verharde parking aanwezig. Langsheen de westzijde loopt een wegje dat toegang verleent tot de achterzijde van de loodsen.

Het plangebied is gelegen in een eertijds landelijke omgeving tussen de kernen van Evergem en Belzele, langsheen de verbindingsweg tussen beide kernen. Het terrein was tussen eind 18de eeuw en tot in de loop van de 20ste eeuw onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. Naar het eind van de 20ste eeuw krijgt het plangebied zijn huidige invulling. De directe regio van het plangebied is ontzettend rijk aan archeologische sites uit diverse periodes. Dit hangt samen met de ligging van het plangebied en van die sites op een hoger gelegen, droge zandrug ten noorden van de Kalevallei; de kernen van Belzele en Evergem ontwikkelden zich tijdens de middeleeuwen ook op deze zandrug. Deze sites duiden zowel op bewoning als begraving in de Romeinse periode, en er zijn diverse woonerven uit de volle middeleeuwen gekend. Ook sporen en vondsten uit de metaaltijden zijn gekend. Op enkele sites werden ook steentijdartefacten teruggevonden, echter steeds als losse vondst. Op het plangebied geldt er geen specifieke verwachting naar *in situ* steentijdsites. Deze gegevens tonen aan dat het projectgebied een hoge archeologische verwachting heeft. Rekening houdend met de landschappelijke ligging, de bodemkundige situatie en de historische en archeologische informatie, is de kans reëel dat er op het plangebied sporen uit de Romeinse periode en/of middeleeuwen aanwezig zijn, en mogelijk ook uit de metaaltijden. Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat het terrein een verhoogd potentieel heeft naar steentijdsites.

Het tuincentrum op het plangebied krijgt een andere functie en wordt omgevormd tot een kampeerwinkel. Het zuidelijke deel van de gebouwen blijft behouden en wordt intern heringericht. De parking aan straatzijde blijft eveneens ongewijzigd, alsook de achterliggende weide. Het magazijn aan de achterzijde wordt afgebroken en op dezelfde plaats wordt een nieuw magazijn opgetrokken, bestaande uit een betonskeletstructuur. De bestaande bodemplaat wordt niet opgebroken; hierop wordt isolatie aangebracht, waarboven een nieuwe vloer wordt aangelegd. De stalletjes aan de achterzijde van de magazijnen worden afgebroken, hier wordt een nieuwe verharding in waterdoorlatende materialen aangebracht, met voldoende draagkracht voor een brandweerwagen. De oppervlakte van deze achterliggende te verhardende zone bedraagt 708m². Deze verharding wordt eveneens aangelegd in de weg aan de westzijde. Deze weg is 5m breed en 123m lang (615m²). Aan

de oostelijke zijde van de weg wordt een riolering aangelegd, die het regenwater van het nieuwe gebouw afvoert naar de bestaande riolering. De woning met aanhorigheden in de zuidoostelijke hoek wordt gesloopt. Op de vrijgekomen ruimte wordt een uitbreiding van de parking aangelegd. Deze zone van in totaal ca. 800m² is reeds grotendeels verhard, er wordt op de vrijgekomen ruimte van ca. 200m² bijkomende verharding aangelegd die aansluit op de bestaande, om op die manier een grotere parking te bekomen. De impact in de bodem die gepaard gaat met deze werken bedraagt:

- Magazijn achteraan, paalfunderingen: 50 palen, 80cm bij 80cm (0,64m² per paal), 80cm diep
- Verharding brandweer: 30cm diep
- Uitbreiding parking: 30cm diep
- Riolering: 60 à 80cm diep, in een sleuf van ca. 40cm breed

Het merendeel van de bodemingrepen is beperkt in diepte tot 30cm onder het huidige maaiveld. Enkel voor de paalfunderingen en de riolering wordt er tot 80cm diepte gegaan, dit betreft echter respectievelijk 50 puntlocaties van 0,64m² per fundering en met een totale oppervlakte van 32m², en een smalle sleuf van 40cm breed. De uitbreiding van de parking vindt plaats op een locatie waar reeds een zekere bodemverstoring aanwezig is door de bouw van de bestaande woning. De geplande werken zullen hier door de beperkte diepte van uitgraving geen bijkomende verstoring veroorzaken dan degene die reeds aanwezig is. Een verder vooronderzoek op deze locatie is bijgevolg niet nodig. De paalfunderingen gaan dieper, maar de oppervlakte is zodanig beperkt en de diverse palen liggen zodanig verspreid, dat onderzoek van deze puntlocaties wetenschappelijk gezien geen meerwaarde biedt. Ter hoogte van de zone waar de brandweg wordt aangelegd zal de bovenste laag ook al enigszins geroerd zijn, door het gebruik als toegangsweg en door de constructies die op die plek aanwezig zijn. De werken aan deze brandweg gaan maar tot 30cm onder het maaiveld, de kans dat op dergelijke geringe diepte archeologisch erfgoed wordt bedreigd is klein. Als er rekening gehouden wordt met een archeologische buffer van 20 à 30cm, dan is er wel een verhoogde kans dat archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verdere vooronderzoek van deze locaties wordt evenwel ook niet noodzakelijk geacht: het betreft een smalle toegangstrook van 5m en 123m lang, en een vierkante zone van 708m². De smalle vorm van de toegangstrook zorgt ervoor dat een verder vooronderzoek nooit meer dan een prospectief karakter kan aannemen, omdat er quasi geen uitbreidingsmogelijkheden zijn op deze plek. De nieuwe riolering die in deze weg wordt aangelegd tot een diepte van 80cm komt in een sleuf van ca. 40cm breed te liggen, ook hier biedt een verder vooronderzoek geen enkele meerwaarde. De oppervlakte van de achterliggende zone is zodanig beperkt, dat er ook hier weinig uitbreidingsmogelijkheden zijn en het moeilijk zoniet onmogelijk zal zijn om bij het aantreffen van een eventuele site er een correcte interpretatie aan te koppelen. De archeologische verwachting betreft voornamelijk landelijke bewoning uit de Romeinse periode en de volle middeleeuwen. Dergelijke sites kenmerken zich door structuren en sporen die zich uitstrekken over grotere oppervlaktes, in ieder geval groter dan 708m². Zelfs indien er archeologische sporen aanwezig zijn op deze locatie, dan zal een archeologische site nooit in zijn totaliteit kunnen onderzocht worden, waardoor het onderzoek meer vragen zal oproepen dan beantwoorden. Vragen zoals interne opdeling en evolutie, begrenzing,... zullen niet (volledig) kunnen beantwoord worden. Er kan dan ook niet van echte kennisvermeerdering gesproken worden. Het louter aantreffen van archeologische sporen uit deze of andere periodes kan niet als kennisvermeerdering aanschouwd worden, aangezien dit volledig binnen de lijn van de verwachtingen zou liggen. Kennisvermeerdering kan pas optreden indien aan de aangetroffen sporen en structuren een gedegen interpretatie kan

gegeven worden en indien de site kan vergeleken worden met reeds gekende sites in de buurt. Dus ondanks het hoge archeologische potentieel en ondanks de kans dat er archeologische sporen aanwezig zijn op de locatie van het plangebied, wordt er geen verder vooronderzoek geadviseerd. Een verder vooronderzoek zou gezien de beperkte oppervlakte van de onderzoekbare zone, de beperkte diepte van de bodemingrepen, de reeds bestaande invulling van het terrein en bijhorende verstoringen, en het gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden, geen echte kennisvermeerdering met zich meebrengen. De kosten-baten analyse zou hierdoor negatief uitvallen.

Om bovenstaande redenen wordt er, ondanks het archeologische potentieel, geen verder onderzoek geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.